

ПРОГРАМА
охорони та збереження культурної спадщини
Житомирської області на 2021 – 2022 роки (далі – Програма)

1. Загальна характеристика Програми

1.	Ініціатор розроблення Програми	Департамент культури, молоді та спорту Житомирської облдержадміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	№ 5583/2-20/37 від 06.11.2020 Окреме доручення голови обласної державної адміністрації щодо розроблення проекту програми охорони та збереження культурної спадщини
3.	Розробник Програми	Департамент культури, молоді та спорту Житомирської облдержадміністрації
4.	Співрозробники Програми	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації
5.	Відповідальний виконавець Програми	Департамент культури, молоді та спорту облдержадміністрації; Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації
6.	Учасники Програми	Райдержадміністрації, міськвиконкоми та ОТГ
7.	Терміни реалізації Програми	2021-2022 рр.
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації	161998,0 тис.грн.
8.1	В тому числі бюджетних коштів, з них:	161998,0 тис.грн.
	- коштів державного бюджету	144821,7 тис.грн.
	- коштів обласного бюджету	17176,3 тис.грн.
	- коштів інших бюджетів місцевого самоврядування	в межах фінансового ресурсу бюджетів
8.2	Інші джерела	в межах фінансового ресурсу
9.	Основні джерела фінансування Програми	державний, обласний, інші бюджети місцевого самоврядування, інші джерела

2. Проблема, на розв'язання якої спрямована Програма

Програма з охорони та збереження культурної спадщини Житомирської області на 2021 – 2022 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до Законів України "Про культуру", "Про охорону культурної спадщини", "Про охорону археологічної спадщини", "Про регулювання містобудівної діяльності", "Про основи містобудування", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини", "Про народні художні промисли", "Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини", "Конвенція про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження" та інших нормативних актів, спрямованих на покращення та вдосконалення організаційних та матеріально-технічних засад сфери охорони культурної спадщини.

Захист і збереження культурної спадщини є невід'ємною складовою національної та регіональної культури для самоідентифікації нинішнього і майбутніх поколінь української спільноти.

Культурна спадщина має артикулюватися не як об'єкт, а як ресурс, здатний підвищити привабливість територій, бути інструментом місцевого економічного розвитку, стимулювати національну пам'ять, розкривати можливості для самореалізації суспільства.

Програмою передбачається активізація процесу паспортизації пам'яток архітектури, історії та археології, що перебувають на державному обліку. У 2019-2020 рр. паспортизовано лише незначну частину пам'яток архітектури, історії та археології, що перебувають на державному обліку. Важливим завданням органу охорони культурної спадщини є розроблення облікової документації, яка є вкрай необхідною для забезпечення збереження, реставрації як пам'яток, що перебувають на обліку, так і щойно виявлених об'єктів.

Також важливою проблемою є руйнування та загроза втрати пам'яток архітектури та історії (у тому числі національного значення). Програма надасть можливість продовжити проведення невідкладних протиаварійних та ремонтно-реставраційних заходів на пам'ятках, що перебувають у комунальній власності.

Продовжують існувати наступні проблеми:

- відсутність необхідного фінансування, яке уповільнює роботу з розроблення облікової документації нового зразка для об'єктів культурної спадщини з метою включення їх до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

- серед 10 історичних населених місць в Житомирській області (м. Житомир, м. Бердичів, м. Коростень, м. Коростишів, смт Любар, смт Миропіль, м. Новоград-Волинський, м. Овруч, смт Олевськ, м. Радомишль), 3 міста (Житомир, Бердичів, Коростень) мають затверджену в установленому порядку науково-проектну документацію із визначенням меж і режимів використання історичних ареалів, що складає 30% історичних населених місць.

Однак розв'язання вказаних проблем можливе за умови прийняття Програми, достатньому фінансуванні й активній співпраці ОДА з органами місцевого самоврядування, членами територіальної громади надасть змогу здійснити справді плідні, активні й помітні усій громаді заходи практичного спрямування щодо охорони й збереження пам'яток та об'єктів культурної спадщини міста, запровадження соціальних програм збереження, обліку й популяризації культурної спадщини із залученням широких верств населення: профільних громадських організацій, меценатів, краєзнавців, реставраторів, волонтерів тощо.

3. Мета Програми

Програма має на меті:

- вивчення, дослідження та паспортизація об'єктів культурної спадщини;
- захист історичного та традиційного характеру середовища;
- охорону об'єктів культурної спадщини, які знаходяться на території Житомирської області;
- залучення фахівців та населення до охорони культурної спадщини;
- забезпечення повноти й доступності інформації про об'єкти культурної спадщини, у т. ч. національних меншин та іноземців;
- утримання та використання пам'яток, в т. ч., надання об'єктів культурної спадщини, що є пам'ятками, в користування юридичним та фізичним особам;
- забезпечення та сприяння у залученні інвестицій у діяльність щодо збереження, ревіталізації, консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, здійснення ремонтних робіт та пристосування пам'яток;
- укладання охоронних договорів на пам'ятки та об'єкти культурної спадщини області з користувачами (власниками) і балансоутримувачами;
- поповнення обласного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини.

4. Шляхи і засоби розв'язання проблеми, обсяг та джерела фінансування, строки виконання Програми

Шляхами і засобами розв'язання проблеми є:

- виготовлення обліково-охоронної документації та внесення об'єктів до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;
- виконання першочергових ремонтно-реставраційних робіт на найбільш цінних пам'ятках;
- контроль за належним утриманням та збереженням об'єктів культурної спадщини;
- укладання й переукладання охоронних договорів на пам'ятки та об'єкти культурної спадщини з користувачами (власниками) і балансоутримувачами;
- здійснення постійного моніторингу стану збереження об'єктів культурної спадщини;

- промоція елементів нематеріальної культурної спадщини області;

- оформлення облікових карток на елементи нематеріальної культурної спадщини, виготовлення каталогу за переліком елементів обласної нематеріальної культурної спадщини.

Орієнтовна потреба у фінансуванні – 161998,0 тис. грн.

Джерелами фінансування Програми є державний, обласний бюджет, інші бюджети місцевого самоврядування та інші джерела. Програма реалізується протягом 2021-2022 років.

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	2021 рік	2022 рік	Всього витрат на виконання програми, тис. грн.
1	2	3	7
Обсяг ресурсів всього, в тому числі:	77022,9*	84975,1*	161998,0*
державний бюджет	68831,9*	75989,8*	144821,7*
обласний бюджет	8191,0*	8985,3*	17176,3*
інші бюджети місцевого самоврядування	у межах бюджетних призначень	у межах бюджетних призначень	у межах бюджетних призначень
інші джерела	в межах фінансового ресурсу	в межах фінансового ресурсу	в межах фінансового ресурсу

* - Обсяги фінансування Програми визначаються щороку, виходячи з конкретних завдань та реальних фінансових можливостей

Головними розпорядниками бюджетних коштів є Департамент культури, молоді та спорту Житомирської обласної державної адміністрації та Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації.

Використання коштів обласного бюджету здійснює Департамент культури, молоді та спорту Житомирської обласної державної адміністрації та Департамент регіонального розвитку Житомирської обласної державної адміністрації у межах видатків, затверджених на реалізацію заходів Програми.

5. Перелік завдань (напрямів) і заходів Програми та результативні показники

Основними завданнями Програми є:

1. Виявлення, дослідження об'єктів культурної спадщини та підготовка облікової документації для внесення до Переліку об'єктів культурної спадщини;
2. Проведення досліджень та вивчення історичних кладовищ, поховань та меморіалів, проведення археологічних обстежень території області;
3. Розроблення проектно-кошторисної документації для проведення протиаварійних та ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках культурної спадщини;

4. Популяризація культурно- історичного потенціалу області;
5. Виявлення, дослідження та поширення інформації про елементи нематеріальної культурної спадщини області в рамках Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини;
6. Збереження нематеріальної культурної спадщини: традиційної народної культури:
- усних традицій та форм вираження (мов, діалектів, говірок);
 - фольклору, традицій, звичаїв і обрядів;
 - народних художніх промислів та ремесел;
7. Промоція культурно-історичного потенціалу області. Виготовлення друкованих матеріалів (буклетів, довідників, календарів та листівок) про культурну спадщину;
8. Налагодження постійної співпраці з Українських центром культурних досліджень (УЦКД).

Показники продукту Програми

№ з/п	Назва показника	Одиниця виміру	Вихідні дані на початок дії програми	2021 рік	2022 рік	Всього витрат на виконання програми, тис.грн
1	2	3	4	5	6	7
I						
1.	Кількість облікової документації на об'єкти культурної спадщини	шт.	90	108	126	386,0*
2.	Кількість облікової документації на об'єкти нематеріальної культурної спадщини	шт.	1	4	9	70,0*
3.	Кількість пам'яток, що потребують реставрації	об'єктів	8	4	4	160914,0*
4.	Кількість виданої друкованої та сувенірної продукції	шт.	2,5 тис	6 тис.	6 тис.	220,0*
5.	Проведення археологічних обстежень території області	арх.м.	81	175,0	175,0	150,0*
II						
1.	Збільшення кількості об'єктів культурної спадщини, внесених до	об'єктів	90	108	126	386,0*

	Державного реєстру нерухомих пам'яток України					
2.	Збільшення кількості об'єктів нематеріальної культурної спадщини внесених в Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини	шт.	1	4	9	70,0*
3.	Зменшення кількості аварійних та зруйнованих об'єктів	об'єктів	8	4	4	160914,0*
4.	Привернення уваги громадськості до збереження культурної спадщини, виховання національної самоідентичності та патріотизму	осіб	2,5 тис	6 тис.	6 тис.	220,0*
5.	Визначення меж територій пам'яток та затвердження їхніх зон охорони	арх.м	81	175,0	175,0	150,0*

* - обсяги фінансування Програми визначаються щороку, виходячи з конкретних завдань та реальних фінансових можливостей бюджету

Напрями діяльності та заходи Програми

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Орієнтовні потреби та джерела фінансування (вартість), тис.грн:				Очікуваний результат
					інші бюджети місцевого самоврядування	обласний бюджет	державний бюджет	інші джерела	
1	2	3	4	5	6				7
1.	Вивчення, дослідження та паспортизація об'єктів культурної спадщини	1.1.Виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини	2021	Департамент культури, молоді та спорту облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування	у межах фінансових можливостей бюджетів	193,0	-	у межах фінансового ресурсу	Проведення інвентаризації об'єктів культурної спадщини, моніторинг їх стану, виготовлення облікової документації та внесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Укладання охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини та щойно виявлені об'єкти культурної спадщини з їхніми власниками/користувачами.
			2022		у межах фінансових можливостей бюджетів	193,0*	-	у межах фінансового ресурсу	
		1.2. Виготовлення облікової документації на елементи нематеріальної культурної спадщини	2021		у межах фінансових можливостей бюджетів	35,0*	-	у межах фінансового ресурсу	
			2022		у межах фінансових можливостей	35,0*	-	у межах фінансового ресурсу	

					бюджетів				
2.	Реалізація заходів щодо дослідження, збереження історичних кладовищ, поховань та меморіалів	Проведення дослідження та вивчення історичних кладовищ, поховань та меморіалів	2021	Департамент культури, молоді та спорту облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування	у межах фінансових можливостей бюджетів	43,0*	-	у межах фінансового ресурсу	Виявлення нових об'єктів культурної спадщини та реалізація заходів щодо їх збереження
			2022	раїї, органи місцевого самоврядування	у межах фінансових можливостей бюджетів	43,0*	-	у межах фінансового ресурсу	
3.	Проведення охоронних археологічних робіт з вивчення об'єктів та культурного шару на пам'ятках археології; робіт з визначення меж пам'яток	Проведення археологічних обстежень території області; робіт з визначення меж пам'яток	2021	Департамент культури, молоді та спорту облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування	у межах фінансових можливостей бюджетів	75,0*	-	у межах фінансового ресурсу	Визначення меж територій пам'яток та затвердження їхніх зон охорони; моніторинг їх стану
			2022	раїї, органи місцевого самоврядування	у межах фінансових можливостей бюджетів	75,0*	-	у межах фінансового ресурсу	
4.	Погодження вирішення питань щодо охорони культурної спадщини на території Житомирської області	Забезпечення роботи консультативної ради з питань охорони культурної спадщини утвореної при Департаменті культури, молоді та спорту облдержадміністрації	2021	Департамент культури, молоді та спорту облдержадміністрації	у межах фінансових можливостей бюджетів	33,0*	-	у межах фінансового ресурсу	Забезпечення професійного вирішення питань дослідження, охорони, реставрації, відтворення об'єктів культурної спадщини, збереження традиційного характеру
			2022		у межах фінансових можливостей	33,0*	-	у межах фінансового ресурсу	

					бюджетів				середовища населених місць.
5.	Виконання першочергових протиаварійних, ремонтно-реставраційних та консерваційних робіт на найбільш цінних пам'ятках	Виготовлення проєктної документації та проведення комплексу першочергових протиаварійних та ремонтно-реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини	2021	Департамент регіонального розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування	у межах фінансових можливостей бюджетів	7649,0*	68831,9*	у межах фінансового ресурсу	Розроблення проєктно-кошторисної документації та виконання робіт
			2022		у межах фінансових можливостей бюджетів	8443,3*	75989,8	у межах фінансового ресурсу	
6.	Популяризація культурно-історичного потенціалу області	Виготовлення друкованої та сувенірної продукції на об'єкти культурної спадщини та з використанням логотипу елементів нематеріальної культурної спадщини Створення іміджевих альбомів та візуального продукту для популяризації елементів нематеріальної культурної спадщини області.	2021	Департамент культури, молоді та спорту облдержадміністрації, комунальна	у межах фінансових можливостей бюджетів	110,0*	-	у межах фінансового ресурсу	Привернення уваги громадськості до проблеми збереження культурної спадщини, виховання національної самоідентичності та патріотизму
			2022	установа «Житомирський обласний центр народної творчості» Житомирської обласної ради, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування	у межах фінансових можливостей бюджетів	110,0*		у межах фінансового ресурсу	

	Виготовлення та розміщення на пам'ятках охоронних та анотаційних дошок із інформацією про об'єкт та QR-кодом	2021	Департамент культури, молоді та спорту облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування	у межах фінансових можливостей бюджетів	53,0*		у межах фінансового ресурсу	
		2022			у межах фінансових можливостей бюджетів	53,0*		у межах фінансового ресурсу

* - обсяги фінансування Програми визначаються щороку, виходячи з конкретних завдань та реальних фінансових можливостей

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Відповідальними виконавцями заходів Програми визначаються Департамент культури, молоді та спорту Житомирської обласної державної адміністрації та Департамент регіонального розвитку Житомирської обласної державної адміністрації.

Безпосередній контроль за ходом виконання заходів і завдань Програми здійснює відповідальний виконавець. Контроль за цільовим та ефективним використанням коштів здійснюється відповідно до норм чинного законодавства.

Департамент культури, молоді та спорту облдержадміністрації щороку до 25 лютого подає Департаменту агропромислового розвитку та економічної політики Житомирської обласної державної адміністрації узагальнену інформацію про стан та результати виконання Програми.

Перший заступник
голови обласної ради